

FOLK OG LAND

Nr. 22 - 5. årg.

Lørdag 9. Juni 1956

Løssalg 50 øre

De som ikke fikk
følge med på
frammarsjen

(ikke fikk oppleve oppreisningen).

Major Sverre Løvstad,
Ullensaker
(Døde under innsperring på
Kongsvinger festning april
1946)
Minister William Hagelin
Direktør, bergingeniør
E. Baumann, Oslo
Direktør Mørk, Våpenfabrik-
ken, Kongsberg
Stiger Kortvedt, Kongsberg
Skogforvalter John Røkkum,
Kongsberg sølvverk
Redaktør Øivind Lange, Tek-
nisk Ukeblad, Oslo
Maleren Christian Oppegaard,
Oslo
Disponent Petter Larsen,
Oslo
Ruth Dahnsen, Oslo
Fru Therese Lund, Oslo
Fru ingeniør Setsås, Notodden
Fru Else Brochmann, Lille-
strøm
Lensmann Horgen, N. Eiker
Fru lensmann Horgen (begge
ble snikmyrdet av norske
mordere)
Rådmann Harry Høst, Oslo
Disponent Kristian Gande-
rud, Oslo
Ingeniør Sigfrid Nylander,
Oslo
Ordfører Hans Bollingmo,
Melhus
Politibetjent Leif Carlsen,
Orkanger
Henrik Rutledal, ansatt i
Bergens politikorps
Statskonsulent Olav Fjærli,

Vår vei

For Folk og Land av

Ola O. Furuseth

Vi har nu gått her i noen år, i fengsel eller frihet etter den store, demokratiske freden og sett hvordan de nynasjonale har tullet bort vårt lands frihet og selvstendighet og skapte det om til en liten bondebrikke i det uhyggelige sjakkspillet som forestår.

De nynasjonale har gjort akkurat det de har beskyldt oss for, de har solgt seg selv og landets ungdom til å kjempe for interesser som står i strid med hva det norske folk ønsker.

Vi er utsett til å spille Polens og Tsjekkoslovakias rolle som bondeoffer, vi og sannsynligvis Danmark.

Danmark har ikke felles grense med Sovjet, men det har vi, — og det kan komme til å dra ut for A-paktlandene å få somlet seg til å plassere såvidt store styrker her at det kan sinke de russiske divisjoner.

Hva skal så frontkjemperne gjøre?

Det bør ikke være tvil om at vi ble de vi ble på grunn av boljevismen og de så kalte demokraters kriminelle disposisjoner i årene før den siste krigen. Det bør heller ikke være tvil om at vi er de samme som vi var, bortsett fra at noen av oss er blitt mer eller mindre defekte. Noen fikk skutt av seg lemmer, fikk varige mén på kroppen, andre fikk psykiske skader i krigen, men helst av den etterpåkloke demokrati-

Til det vil jeg svare: Det er eller burde bli en gyllen regel at når du ikke vet sikkert hva som er riktig, så se etter hvordan de fleste gjør. De fleste, det må i dette tilfelle være de samlede demokrater. Når du ser hva de fleste gjør, så gjør du det stikk motsatte, for flertallet har bestandig urett.

Hvorfor skal vi ikke kjempe mot bolsjevismen nå?

1) Fordi vi fikk en dolk i ryggen fra vest forrige gang mens vi kjempet, og etterpå ble plyndret for arbeide, formue og frihet.

2) Vi har ikke myndighetenes tillit.

3) Myndighetene har ikke vår tillit.

4) Å gå inn i A-paktens krigerforbund med Norges geopolitiske og militærgeografiske stilling er dumdristighet som vi mener langt overgår våre evner som militærnasjon. (Tross Mil.orgs og Hj.styrkenes bedrifter.)

5) Vår vei er hverken vestens eller østens, den er Nordens vei. For tiden er det bare Sverige som fører en nordisk politikk, de andre nordiske stater har mer eller mindre nødtvungent solgt seg til øst — eller vest.

6) Vi selger oss ikke til høystbydende, vi er ikke

Fra dagens presse-debatt Wiesener og nordmennene

Av h.r.adv. M. Dahl-Hansen

Advokat Wieseners inserat «Advokat Blom og svenskene» ble vel heller ikke av ham oppfattet som noe saklig bidrag til diskusjonen om rettsoppgjøret. I motsetning til advokat Blom drøfter han nemlig ikke de spørsmål som oppstår i denne sammenheng. Derimot mener han tyensynlig at det er av betydning å få sagt at de som mener at oppgjøret med landssvikene var et virkelig rettsoppgjør, gjerne gjør seg skyldig i en «ufri og krampaktig tone og fremstilling...» Advokat Bloms artikler er «lange og utflytende» og på ett punkt skrevet «med rørende naivitet...» Elleve norske stortingsmenn har vist «holdningsløshet og skuddreddhet», og det skyldes at deres motiver for å trekke sine underskrifter tilbake ikke var respektable. — Rettsoppgjøret bestod tyensynlig bare i at «seierherrene» gikk løs på «de utslåtte». I virkeligheten dreiet det seg, etter advokat Wieseners mening, bare om et «sirkus», som man har satt rettens etikette på. (Jeg viste for øvrig ikke at man pleide sette etikette på et sirkus, og heller ikke at noen pleier «tviholde» på slike etiketter.)

Blant de få juridiske betraktninger artikkelen inneholder finner man en påstand om at det ille Norge kamp «dog var en illegal kamp». Det er ikke klart hva advokat Wiesener mener med dette, men hva enten synspunktet er sett i relasjon til norsk rett eller til folkeretten, må man kanskje kunne si at dette viser et «tydelig atferktmessig engasjement i en forestillingsverden som er lite juridisk.»

Advokat Wiesener mener tyensynlig at det er helt på sin plass, når man tildeler advokat Blom en nedlatende og betinget attest for sistnevntes kvalifika-

bindelse med diskusjonen om rettsoppgjøret og den svenske utredningen er det bare hans parentes som frister meg til svar. Dahl-Hansen siterer min kritikk over at man har satt rettens etikette på noe jeg har tillatt meg å betegne som et sirkus. «Jeg visste ikke at man pleide å sette etikette på et sirkus», sier Dahl-Hansen spisst i en parentes.

Akkurat der er jeg enig med ham. Jeg visste det heller ikke. (Morgenbladet 26. mai.)

*

Til ovenstående innlegg kan vi ikke holde tilbake en bemerkning om at advokat Dahl-Hansen med hell har bidratt til flisespikkeriets historie i Norge.

Han er utdannet ved det juridiske fakultet i Oslo, og burde ha kunnet redegjøre saklig og uten tøvl for sitt standpunkt til det svenske rettsinstituts betenkning. Utenomsmakk er av liten interesse, hvilket han synes å ha en viss vanskelighet med å forstå.

Folk og Land.

Innbydelsen til Moskva

Av Benjamin Vogt.

Hvis en norsk regjering hadde sendt en invitt til general Franco om å gjeste Norge ville det reist seg et ramaskrik ikke bare i den

Fin biltur til Hamburg den 15. juli

8 dager for ca. 385 kroner

Det har lyktes Linnea Norsk Reiselag å få avtale om en selskapsreise til Hamburg med start fra Oslo lørdag 15. juli. Turen går med moderne turistbuss. Reiseledere medfølger. Det gjelder å være ute i god tid med sin bestilling, det blir stor rift etter plassene, så meget har vi allerede bragt i erfaring. Innmelding til Linnea, adr. Kierschowsgt. 5, telefon 37 76 96. Vi gjengir her et kort utdrag av programmet.

1. dag. Søndag kl. 7.30 — avreise fra Vikinglinjens kontor, Rosenkrantzgt. 22 (rett overfor Oslo Trygdekasse). Ankomst Larvik om formiddagen, hvor vi går ombord i «Peter Wessel», som seiler kl. 12.00 avgårde til Fredrikshavn. Middag ombord. Aften inntas på «Peter Wessel» umiddelbart før ankomsten til Fredrikshavn, hvor vi stiger ombord i bussen og fortsetter til Nord-Jyllands hovedstad, Aalborg, for overnatting. Om aftenen er det anledning til, for dem som måtte ønske det, å se litt nærmere på byen. Her ligger bl. a. den kjente Kilden Restaurant, samt den mer intime Ambassadør, begge steder kjent for sine gode orkestre og sitt allsidige artistprogram. For dem som ønsker det litt enklere, finnes det mange hyggelige kroer, hvor man kommer den danske, lune humor inn på livet.

2. dag. Mandag: Frokost på hotellet. Fortsetter så turen langs Jyllands østkyst og passerer gjennom kjente byer som Randers, Aarhus og Skanderborg fram til Kolding, hvor vi spiser lunsj. Ved Krusån forlater vi dansk jord og begir oss inn i Tyskland, hvor vi straks etter stopper i Schlesvig og smaker på det kjente og gode tyske øl i et hyggelig «Gasthaus». På veien til Hamburg passerer vi Rendsburg, hvor den norske brigade hadde sitt hovedkvarter, drar så til Neumünster og gjennom typisk nordtysk landskap fram til Hamburg for middag og overnatting.

For dem som måtte ønske det enklere, finnes det mange hyggelige kroer, hvor man kommer den danske, lune humor inn på livet.

Oslo
Ordfører Hans Bollingmo,
Melhus
Polittibetjent Leif Carlsen,
Orkanger
Henrik Rutledal, ansatt i
Bergens politikorps
Statskonsulent Olav Fjærli,
Trondheim, ikkje NS.
Gullsmed Ole Aas, Trondheim
Lærer og red. K. M. Elda,
Svorkmo
Bonde Jens Ertshus,
Soknedal
Julius B. Wilson, Setså
Christian Sinding, den store
toneskalden, Oslo
Billedhugger Gustav Vigeland, Oslo. (Det er mulig at han ikke var innskrevet medlem av NS, men solemsk var han i hvert fall ikke.)
Fru sokneprest Lyngås,
Fåberg
Rittmester Mads Langård
Lærer Lorentsen, Skjeberg

Vi har hittil hatt oppgave over 346 personer i denne fortegnelse. Dessverre må våre tap skrives med langt større sifre. Vær vennlig å sende oss flere navn, gjerne med opplysning om alder og dødsårsak.

Langfeldt's herostratiske berømmelse

Olav Storstein har i en artikkelrekke i Rogaland Avis gitt en Hamsun-analyse som slutter slik:

«Da Hamsun hadde fått sin attest for varig svekkede
Forts. side 4.

Den som fornærmer andre, trygger ikke seg selv.
Leonardo da Vinci.

samme som vi var, bortsett fra at noen av oss er blitt mer eller mindre defekte. Noen fikk skutt av seg lemmer, fikk varige mén på kroppen, andre fikk psykiske skader i krigen, men helst av den etterpåkloke demokratiseringen i norske konsentrasjonsleirer og fengsler.
Er det offisielle norske styres vei vår vei?

Geirr Tveitt Harding og verdsborgar

Geirr Tveitt! Berre navnet er originalt. Den siste t-en i Tveitnamnet er sett til seinare. Det har samanheng med konsertar i Frankrike, der Tveit med sin t til slutt ville verka noko inkjeseiande. Så har eigaren av namnet rasjonalisert, om ein vil kalla det så. Noko anna ligg det ikkje i det. Førenamnet har han teke sjølv, for han er døypt Nils, etter godfaren på Herastveit i Tørvikbygd, det svarar til Jondal herad i Hardanger. Men Nils-namnet var for dansk. Då toneskalden i ung alder lærde seg gamalnorsk, noko som fall sers lett for han, så nærskyldte som gamalnorsken og hardingmålet er, så ville han beint fram ikkje heita Nils lenger. Og så kalla han seg Geirr, etter ein av ættefederne i Tveitætta, heitte Greip. Seinare har sonen fått det namnet, han heiter Haoko Greip.

Men originaliteten går lenger enn til namnet. Geirr Tveitt er ein original kunstnar, ein som går sine eigne vegar og ikkje pyntar seg med lånte fjører, og han er eit originalt menneske, ein personlegdom. Han er toneskald og pianist og dirigent, ein skapande kunstnar av stort format, det originale namnet hans har fare over verda, han har holde konsertar i Leipzig, Berlin, Wien, Paris, London, og han har dirigert mange orkesterkon-

Forts. side 4

dens vei. For tiden er det bare Sverige som fører en nordisk politikk, de andre nordiske stater har mer eller mindre nødtvungent solgt seg til øst — eller vest.

6) Vi selger oss ikke til høystbydende, vi er ikke lanseknokter, men den nye tids politiske soldater.

7) Vi er ikke overbevist om at vest vil vinne denne tredje verdenskrigen, fordi de sammen med østen til slutt klarte å knekke det tyske militærvesen. Sovjet er den eneste som har vist militær og politisk klokskap hittil, selv tyskerne handlet ofte overilet og psykologisk dumt, derfor tapte de krigen.

8) Det er for sent å improvisere noen tyske divisjoner mot øst, det er for sent å opprette en norsk (nordisk) frontkjemperdivisjon.

9) I så fall ville de tyske divisjoner og vi bli satt på uriasposter og ofret — til beste for hvem?

Churchill

var begeistret for Hitler

For Folk og Land av
Hans Egede Nissen

Lloyd George skal ha sagt at «hans tidligere taler var hans verste fiender». Blant disse taler må ikke glemmes den han høsten 1940 holdt i Cardiff i Wales. Der sa han ordrett: «Vi engelskmenn bør slutte med å innbille oss og verden at det er tyskerne som har påført Skandinavia krigen. Vi hadde bestemt oss for å besette visse punkter på den norske kyst men tyskerne kom som vanlig noen ti-

norsk rett eller til folkeretten, må man kanskje kunne si at dette viser et «tydelig affektmessig engasjement i en forestillingsverden som er lite juridisk.»

Advokat Wiesener mener øyensynlig at det er helt på sin plass, når han tildeler advokat Blom en nedlatende og betinget attest for sistnevntes kvalifikasjoner som advokat. Det forteller jo iallfall litt om advokat Wieseners mening om seg selv.

Som jeg allerede har nevnt foranlediger advokat Wieseners artikkel ikke noe videre diskusjon om rettsoppgjøret. Når han imidlertid i artikkelen viser en viss interesse for de faktiske forhold i forbindelse med Nasjonal Samlings stilling under okkupasjonen, så vil jeg anbefale ham å lese utdragene i sakene mot Quisling og hans «ministre». De gir en dokumentasjon som ikke er til å komme forbi.
(Morgenbladet 22. mai.)

Sirkus

Av høyesterettsadvokat
Albert Wiesener
I høyesterettsadvokat Dahl-Hansens sideangrep på meg i Morgenbladet for 22. ds. i for-

MOSKVA

Av Benjamin Vogt.

Hvis en norsk regjering hadde sendt en invitt til general Franco om å gjeste Norge ville det reist seg et ramaskrik ikke bare i den sosialistiske presse, men innen store deler av folket ellers. For hvorfor skulle vi vel hylde en slik diktator og en

Forts. side 4

Fra Namdalen

Etter Ordet fritt-spalten i bondepartiets og venstres fellesorgan «Nordtrønderen og Namdalen» gjengir vi følgende inserat:

Erstatningsdirektoratet, populært kalt utplyndringsdirektoratet, — har i den senere tid utfoldet en intens virksomhet i Namdalen. De mange mennesker som i strid med Grunnlovens paragraf 104 (konf. professor Skeie, h.r.advokat Kiær Mordt m. fl. av våre anerkjente jurister) er dømt til bøter og såkalt inndragning eller erstatning, blir i disse dager utsatt for en forfølgelse som man må bak jernteppet for å finne maken til.

Eiendommer og besetninger avverteres, etter politisk avsatte dommer, til tvangsauksjon, og de allerede på forhånd, gjennom en årrekke sjikanerte og forfulgte mennesker får aldri fred. Selvsagt møter intet anstendig menneske ved en auksjon av den-

Det er lettere å leve etter faste regler enn etter takt og vurdering.

Aldous Huxley.

vi spiser lunsj. Ved Krusån forlaterv vi dansk jord og begir oss inn i Tyskland, hvor vi straks etter stopper i Schlesvig og smaker på det kjente og gode tyske øl i et hyggelig «Gasthaus». På veien til Hamburg passerer vi Rendsburg, hvor den norske brigade hadde sitt hovedkvarter, drar så til Neumünster og gjennom typisk nordtysk landskap fram til Hamburg for middag og overnatting.

For dem som måtte ønske det arrangerer reiselederen en tur til Hamburgs bekjente fornøyleskvarter langs Reperbahn og Grosse Freiheit, med besøk på den egenartede tyrolerrestaurant Zillerthal og en del kabareter og nattklubber. (Betales til reiselederen.)

Forts. side 4

ne art, og derfor opptreer nu her i distriktet «staten» ved politimesteren i Namdalen som anbyder, hvilket var tilfelle ved en nylig avholdt auksjon over en eiendom tilhørende en av de mest høyreiste bønder i dalen. Mynighetene tør i sine annonser øyensynlig ikke nevne «Erstatningsdirektoratet» som fordringshaver. Dertil har vel ordet alt for dårlig klang.

Forannevnte bonde ble i 1945 ulovlig arrestert av sivilister midt på natten. Hans forretning samt gården med besetning ble overlatt til hans 5 mindreårige barn (den eldste 16 år) samt hans sengeleggende, 85 år gamle mor. Han ble i lengere tid nektet enhver forbindelse, telefonisk eller brevlig, med barna. Bortsett fra sjelelige lidelser led han også et stort økonomisk tap, og han går derfor nå til kontrasøksmål mot staten. Almenheten vil ved et sådant søksmål få et innblikk i hva der i 1945 kunne prestes av demokratiske påskudd. Hvis der da ikke fattes rettslig beslutning om lukkede dører og forbud mot omtale i pressen.

Likhet for loven eksisterer

øyensynlig ikke i disse spørsmål. Personlig svarte jeg således i 1951 på krav fra «direktoratet» at jeg aldri frivillig ville betale noe som helst, men anbefalte bl. a. at der ble søkt dekning på samme måte som det i stor utstrekning foregikk i 1945, nemlig ved legalisert tyveri. Jeg mottok svar gående ut på at mine beskyldninger var så graverende at brevet var oversendt Namdal politikammer til videre forføyning.

Tross flere henvendelser til daværende politifullmektig lyktes det meg ikke å bli stillet til ansvar, men man har i stillhet ltt kravet på meg preskribere.

Hr. politimesteren i Namsos! Mange med meg — også utenfor vår krets — venter på Deres orientering. Personlig ville jeg være Dem forbunden for å få opplyst

Forts. side 4

Si ikke til din neste: Gå bort og kom igjen, jeg skal gi deg i morgen — når du kan gjøre det straks.
Salomos ordspråk.

En aldri så liten sjangse for redaktør Per Todal

Det er en avslørende pressevirksomhet vi refererer på annet sted i dagens avis. Forstmester Wilhelm Hals er nektet plass i «Nordtrønderen og Namdalen» for et tilsvær på insinuasjoner fra bladets ene redaktør, Per Todal. Lenger er vi ikke kommet i det oppskrytne demokrati i Norge, pr. befrihetens lovpriste land.

Folk og Land offentliggjør den kasserte artikkel av Wilhelm Hals, og vi synes oppriktig talt at han svarer godt for seg. Per Todal får en omgang som han bør kunne lære adskillig av. Den samme herre er en ung mann, det ville være dumt av ham å dure fram som hitil. Hvor skulle han ha fått mandat til å stenge av for det frie ord?

Vi tør håpe redaktør Per Todal vil oppdage den sjangse han ennå har til å bli respektert som yrkesutøver i norsk presse. For det første bør han sette seg inn i det han skriver om. Det kan best skje ved å lese hva pro-

fessor Jon Skeie, Marta Steinsvik, O. H. Langeland med flere har skrevet om «landssvikoppgjøret». Ingen av de her nevnte var NS! Han kommer heller ikke forbi Hans Kiær Mordts bok eller «Den norske rettsutpørelsen». Også disse bøkene er forfattet av menn uavhengige av NS.

Etter at dette er gjort består Todals sjangse i at han tilegner seg større vyrdnad for sannhet og rett. Først da vil han kunne arbeide i pakt med de krav som er formulert i Norsk Redaktørforbunds erklæring av 22. oktober 1953, sålydende:

«Det er en ansvarshavende redaktørs oppgave i sin gjerning alltid å ha pressens ideelle mål for øye, og i troskap mot ytringsfrihetens ukrenkelige prinsipper etter beste skjønn å arbeide for det som han mener tjener samfunnet.»

Det tjener ikke samfunnet å forfalske historien om NS.

VI BEKLAGER!

Overskriften til Knut Sollids artikkel i nr. 20 om Fretheim, var etter manuskriptet «Bak okkupasjonens kulisser». Denne skulle selvfølgelig ha vært med, men var dessverre falt ut.

Et rikere Norge

Sørlandsbanen er blitt vår først fulle elektrifiserte stambane.

Britene

sliter febrilsk med å redde prestisjen i Kypros-striden.

Dagbladet.

Dette nr. av Folk og Land gikk i trykken tirsdag 5. mai.

Fra partistallen

«Få ungdommen med i Venstres ledelse», leser vi av en overskrift i Dagbladet. Vi har ikke sett maken. Akkurat som om venstre av 1956 skulle ha noen ledelse overhodet. Et liberalt parti er det heller ikke. Såvel innen bondepartiet som arbeiderpartiet finnes talsmenn som i så måte langt overgår «lederne» i venstre.

Slå ring om bladet!

Dette er noen ord til Folk og Land. Jeg vil be: Stopp ikke bladet i ferien. En uke er det meste vi kan vente til neste nummer. Husk, det er nesten ikke en avis i landet utenom F. og L. som snakker sant om oss. Løgn opp og løgn in mente er parolen. Derfor trenger vi Folk og Land hver uke (ikke bare hver 14. dag) Og denne sommeren er særlig viktig for oss. Nå eller aldri!

Jeg sender kr. 10.— ekstra til bladet.

Hilsen Trønderbonde.

*

Hvis alle følger Trønderbondes eksempel vil bladet komme hver uke. hele året. Red.

Norges Sosial-Demokratiske Arbeider-Parti ble stiftet 1. mars 1921 og har regjeringmakten i Norge i dag.

Da Norge ble okkupert av tyskerne fordi vårt eget NSDAP hadde forsømt forsvaret og ikke vist vilje til nøytralitet i stormaktskrigen da rømte de skyldige ut av landet, og vi som ble igjen måtte avfinne oss med storparten av NSDAP-medlemmene, Administrasjonsrådet, bagler og «gjemmemfront», mens vi kjempet for Norges frihet og selvstendighet mot kommunistenes allierte og mot enkelte aggressive i det tyske NSDAP — Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, som ble stiftet i 1927 og altså er endel yngre enn vårt eget «nasjonale» og «norske» NSDAP. O. F.

Mellom venner

— Avstaliniseringen synes å gå etter programmet. Med tilsvarende fart og presisjon må vi for vår del gjennomføre avsolemiseringen og avløbergiseringen.

— Hotelleier Hans Eggum, Drammen, er hjemme igjen, etter to meget vellykkede og begivenhetsrike måneder i USA.

— Molotov er trådt tilbake. Han ble som tidligere spådd i

Greit og kontant svar

Herr redaktør!

I bladets nr. 20 er der anført at «Tidl. statstjenestemenn» har tatt grundig feil når han i sin artikkel i nr. 19 skrev at «politinspektør, senere riksadvokat Aulie var sjef for en polititropp til Tyskland 1941». I nevnte artikkel siterte jeg bare hva vår venn Per, helt fra Narvik fortalte. Det er jo beklagelig at han husket feil. En må da også huske på at han har vært blind i 13 år. For øvrig har de «gode» nordmenn vært flinke til å unnskyldte alt de gjorde både før og under krigen. Enten de fløy med en ropert i Nordmarka og ba soldatene vende heim igjen, ga ordre til våpen- og ammunisjonsfabrikasjon, bygging av flyplasser o.s.v. — og det mens Per sloss mot tyskerne — så ble det etter krigen strødd sand på alt dette. Personlig synes jeg at slike ting var mye verre enn om en politimann reiste på sightseeing

til Tyskland etter at krigen var slutt i Norge. Nei, da er det langt mye verre å frata en politimann, som er skutt ned i tjenesten, hans lovlige pensjon — og det flere år etter at storkrigen var slutt. Likeså å nekte å tiltale mordere eller å nekte etterforskning i lovlige former av gemene snikmord. Jeg tror at alle mennesker, som har litt sunn fornuft og rettsfølelse i behold, vil være enig med meg i det.

Til slutt vil jeg be Dem bekreft, hvis De kan, om det er riktig at kunstnere, som har vært invitert på sightseeing i Sovjetunionen etter krigens slutt, senere er blitt nektet visum for reise til det store demokratiet i vest, USA?

Oslo, 28. mai 1956.

Tidl. statstjenestemann.

Vel talt! — Hva spørsmålet om nektet visum angår, skal vi undersøke dette nærmere.

Red.

Vaskeekte seidenfadensumenneskelighet

I sin bok «I politiets tjeneste» (Dansk Gyldendal) forteller den danske hjemmefronthelt og politidirektør Aage Seidenfaden om maldagene i Danmark, at han også var spesielt innbudt til å overvære henrettelsen av Vidkun Quisling.

Hva krigens slutt i Danmark angår nevner han bl. a. at der var diskusjon om hvem som skulle foreta eksekusjonene etter krigens

hvertfall jeg syntes at vi hadde så meget å hevne fra besettelsestiden.»

Herr Seidenfaden forteller videre at det gledet ham å se de danske henrettelser etter krigens slutt. Men der var andre ting som gledet ham mindre:

«Etter befrielsen ble dessverre adskillige av de høyeste dødsdømte krigsforbrytere og landsforrædere benådet

V V V V

MAURICE

BARDECHE

Churchill

— Forts. fra side 1

glimrende attester for Adolf Hitler, det vil vel noen knapt tro. Det er ikke desto mindre tilfelle. Det er jo da også et faktum at Adolf Hitler den gang var like populær i England som i det tredje rike. Det er så underlig å blade i gamle eksemplarer av «Times», det fornemme blad i Fleet Street. Det er av interesse å se hva Winston Churchill skriver om Adolf Hitler i «Times» for 7. november 1938. Han skriver blant annet: «Jeg har alltid sagt at om Storbritannia en gang skulle bukke under i en krig, da håper jeg at det blant oss oppstår en Hitler, som kunne restituere for oss den plass som tilkommer oss mellom nasjonene.» Det er noe til ros.

Ovenfor er sitert tre kjente personligheters dom om Adolf

Hitler, deres syn på ham og hans gjerning. De har alle skåret klar! Mens den lille mann i gaten, middelssvensson, Larsen med og uten melodien, og den forsvunne pølsemaker, samtlige ble straffet, ilagt bøter og erstatninger, satt i konsentrasjonsleir m. v. og gjennomgikk tortur fordi de lot seg friste og overtale av blant annet disse tre kjente politikere.

Det hører med i bildet at disse tre ikke ble denazifisert i 1945, men hevet til skyene, som verdens frelsermenn. Tross deres propaganda for Hitler.

Man minnes et gammelt rim:

De tyve små de henger man, de store lar man gå! Det er verdens praksis kan man vel forstå! Rettens gudinne har nå en gang bind for øynene.

Hans Egede Nissen.

Fra landområder uten tyskere og quislinger

Kenyas slaveleirer er fylt av kvinner og barn. Endog flere 11 og 12 års gamle barn soner livsvarige straffer. Hungersnød og annen elendighet herjer landet. Tusenvis av frihetsskjempere er slaktet med moderne krigsvåpen.

*

Britene har oppfordret befolk-

ningen på Kypern til anonymt angiveri, dertil innført kollektiv straff. Hvem har ansvaret?

*

Krigen i Algerie blir verre og verre. Denne uke har kostet mange hundre innfødte livet. Frigjøringsstyrkene blir av Frankrikes statsminister stemplet som «vepnede bander».

Et rikere Norge

Sørlandsbanen er blitt vår først fullt elektrifiserte stambane.

Britene

sliter febrilsk med å redde prestisjen i Kypros-striden.

Dagbladet.

Bikuben

hinsides Kjølén: Forslag om skattelettelser, varierende fra 375 til 725 millioner kroner, drøftes nå i Sverige. Samtidig er en tilbakevenden til gullmyntfot blitt aktuell.

Å skyve ansvaret

over på andre er lettvin, uredelig og feig. Ansvaret for okkupasjonsårenes vansker og ulykker ble skjøvet over på NS. Det lyktes i første omgang, dekket av russiske bajonetter. Men det mislykkes etter hvert som rettssvikene kommer på talebenken.

† Johannes Jørgensen, den store danske dikter, 90 år. Mest kjent er hans bok Franz av Assisi, men også en om Katerina av Siena har vunnet betydelig utbredelse. Han skrev dessuten dikt, romaner, essays og reise-skildringer, og avsluttet med et selvbiografisk verk i syv bind med titelen «Mitt livs legende».

Hvem har ansvaret

for at NRK fortsatt tier for det norske folk om Den norske rettsuppgørelsen? Det er gått tre måneder siden betenkningen ble offentliggjort. Hva nøles det etter?

— Verdens kullgruver krever årlig tusener menneskeliv.
— Kina skal ha 20 millioner i sine slaveleire. (Arbeiderbladet).

«På ungdommen med i Venstres ledelse», leser vi av en overskrift i Dagbladet. Vi har ikke sett maken. Akkurat som om venstre av 1956 skulle ha noen ledelse overhodet. Et liberalt parti er det heller ikke. Såvel innen bondepartiet som arbeiderpartiet finnes talsmenn som i så måte langt overgår «lederne» i venstre.

Ett ord på vegen

HENRIK IBSEN:

«Ett er målet: det å blive tavler hvorpå Gud kan skrive.»

Vi mennesker liker godt å høre vår egen tale, og se våre vakre ord på trykk. Men ingen kan gi mere enn han selv har fått. I oss mennesker, og gjennom oss mennesker øver Gud daglig sitt verk. Den som ydmykt lytter til Guds røst i sitt indre, den som søker etter Guds fotspor på jorden, den som søker å lære og tyde himmelens bokstaver, han er den skrøpelige tavle, hvorpå Gud skriver. Han er det som ved sine gjerninger forkynner evangeliet.

A. D.

— 23 prosent av kyrne i Hedmark er slaktet på 6 år.
— Stassen ser noe lysere på nedrustningen (!)
— Polen utvider stadig sin skipsfart.

Hamburger-turen tegner til «fullt hus» på rekordtid!

Hittil har 20 meldt seg som deltagere med Linnea Norsk Reiselags tur til Hamburg 15. juli. Vi har ennå plass til 10 personer. Det er best å være rask i avtrekket nå! Send oss innmelding pr. brev, det er det enkleste. Spar telefonen, i hvert fall mandager og tirsdager, for da er vi opp-

Mellom venner

— Avstaliniseringen synes å gå etter programmet. Med tilsvarende fart og presisjon må vi for vår del gjennomføre avsolemiseringen og avløbergiseringen.

— Hotelleier Hans Eggum, Drammen, er hjemme igjen, etter to meget vellykkede og begivenhetsrike måneder i USA.

— Molotov er trådt tilbake. Han ble som tidligere spådd i Folk og Land avløst av redaktør Sjepilov.

— Regjeringen i Cambodia, inklusiv statsminister Khim Tit, jobbet her om dagen med jordarbeid i en bygd utenfor hovedstaden Pnom Penh. Det skjedde, dels for å hjelpe bøndene, dels for å demonstrere at bondens arbeide ikke er nedverdiggende.

— Radioaktive substanser forekommer i all sigarett-røyk.

— Vi sakser fra første side i bladet «Sunday Express» i London «Misunner De mangemillionæren Barbara Hutton? Tenker De dypt nede i Deres hjerte: Med hennes millioner av dollars skulle jeg aldri være ulykkelig? Her er en kvinne som kan kjøpe hva hun ønsker seg, og aldri øfre en tanke på hva det koster: smykker, pelskåper, biler, båter, hus, hva som helst hun ønsker seg, men med en unntagelse — lykke!»

— Ingeniør Peter Christie har laget en ny sorteringsmaskine for sild.

— De fleste vet at professor Wilhelm Rasmussen og dikteren Kristen Gundelach etter mangeårig tålmodig virksomhet atter har nådd opp i lyset. Nå holdes heller ikke Aasmund Sveen utenfor lenger. Vi ser han er blant dem som nettopp er tildelt et av staens kunstnerstipendier.

tatt på trykkeriet. Betalingen haster det ikke med før 30. juni.

Red.

Av all kjærlighet er egenkjærligheten den største.
W. E. Swedelius.

ste» (Dansk Gyldendal) forteller den danske hjemmefronthelt og politidirektør Aage Seidenfaden om maidagene i Danmark, at han også var spesielt innbudt til å overvære henrettelsen av Vidkun Quisling.

Hva krigens slutt i Danmark angår nevner han bl. a. at der var diskusjon om hvem som skulle foreta eksekusjonene etter krigens slutt, og sier ordrett:

«Enden på det ble at politiet fikk seg pålagt vervet, hva der ikke var meg ubehagelig, ettersom i et-

Leserbrev

Jeg takker for bladet som jeg synes godt om men skal meddele at nesten hvert nr. er revet i stykker når jeg får det hit. Det er ikke poståpneren her som gjør dette, det er jeg sikker på, men hvem det er har jeg ingen anelse om. Det er vel ikke stort å gjøre ved, men tenkte muligens at det kunne være av interesse for bladet å vite det.

Vennlig hilsen.

NILS J. RYDSA,
Røsså.

Millioner av tyske nazister

rykker i felten på det minste vink av NATO, hvis det gjelder å verne Norge under en fremtidig krig. Hvilken hensikt har det da med Dagbladets fortsatte kloakkvirksomhet i norsk presse mot dem som er satt til å lede det militære landevern for vestmaktene, selv om de partipolitisk ikke er av samme farge som Dagbladet? Fredag 1. juni hengte bladet ut oberst S. P. Schjødt-Eriksen over mange spalter som tidligere dansk nazist, i anledning av at han er beordret til tjenestgjøring ved NATO på Kolsås. Akkurat som om nevnte offiser skulle være en fiende av landet. Hvem han er? En høyt kvalifisert yrkesoffiser som av strengt faglige grunner er valgt til sin nye jobb. Men selvfølgelig må Dagbladet fortsette med å gulpe.

hadde så meget å hevne fra besettelsestiden.»

Herr Seidenfaden forteller videre at det gledet ham å se de danske henrettelser etter krigens slutt. Men der var andre ting som gledet ham mindre:

«Etter befrielsen ble dessverre adskillige av de høyeste dødsdømte krigsforbrytere og landsforrædere benådet med livsvarig eller langvarig fengsel...»

Politidirektøren ble sendt til Norge for å overvære den første (Haaland var vel den første?) henrettelse der oppe. Det gjaldt Quisling. Henrettelsen var fastsatt til kl. 12 om natten, men på grunn av tåke ble flyet forsinket og Seidenfaden nådde ikke Oslo før henimot kl. 2 om natten. Han dro da til politistasjonen og sammen med en politifullmektig kjørte de i all hast til

«henrettelsesplassen, der en stor del norsk politi og militærfolk var oppmarsjert. Min gode venn, politimester Welhaven, der lige var kommet hjem fra sitt fangenskap i Tyskland — mottok meg. Han hadde nemlig utsatt henrettelsen til kl. 2 for min skyld, og straks etter at jeg var kommet, kom en politivogn kjørende med Quisling.»

Opplevelsen gjorde ikke noe særlig inntrykk på ham,

«for jeg inderlig unte Quisling å bli skutt. For meg var det egentlig nærmest som å se på en film.»

«Baketter kjørte vi ned på Oslo Politikammer og skulle ha en hjertestyrkning.»

Ø.

Noen mennesker vokser med ansvaret, andre blir bare oppblåste.

lyskete og quislinger

Kenyas slaveleirer er fylt av kvinner og barn. Endog flere 17 og 12 års gamle barn soner livsvarige straffer. Hungersnød og annen elendighet herjer landet. Tusenvis av frihetskjemper er slaktet med moderne krigsvåpen.

*

Britene har oppfordret befolk-

ningen på Kypern til anonymt angiveri, dertil innført kollektiv straff. Hvem har ansvaret?

*

Krigen i Algerie blir verre og verre. Denne uke har kostet mange hundre innfødte livet. Frigjøringsstyrkene blir av Frankrikes statsminister stemplet som «vepnede bander».

Av Vidkun Quislings forsvarstale under rettssaken i 1945

V

Den situasjon som forelå sommeren 1940 var for såvidt den som vi (i NS) hele tiden har arbeidet ut fra,

at Norge var de facto i fredstilstand med Tyskland.

Det hadde vi uttrykkelig den tyske riksregjeringens uttalelse for. Vi mente at kongehuset hadde opphørt å virke, at regjeringen Nygaardsvolds fullmakt var opphørt og dens funksjonstid utløpet såvel etter Stortingets presidentskaps henvendelse som etter de gamle og nordiske rettsregler:

at en regjering ikke kan utøve sine funksjoner utenfor landets grenser.

Vi så at vårt land var redusert til den mest ydmygende stilling det kunne komme i, en erobret provins, og vi mente at vi var de eneste som kunne bidra til å løfte vårt land opp fra den stilling det således var bragt i. Det kan bero på en selvovervurdering eller ikke. Jeg mener iallfall at det var overensstemmen-

de med de virkelige kjensgjerninger, og vi fikk også dette bekreftet fra tyske kretser som var velvillig innstilt overfor Norge.

For meg personlig var det virkelig et tankekor, hvorvidt jeg skulle beskjefte meg mere med dette problem eller ta opp andre oppgaver. Jeg hadde en inngående samtale med Terboven om disse spørsmål før jeg reiste til Tyskland, og jeg brukte så sterke uttrykk overfor Terboven og hans klikk som at jeg forakter dere.

Jeg kan reise til min gård i Telemark, dere kan gjøre hva dere vil med meg for det.

Det tror jeg ikke mange nordmenn hadde våget å si til de øverste tyske embetsmenn i Norge.

Jeg sto altså foran valget om jeg videre skulle beskjefte meg med mitt lands skjebne eller trekke meg tilbake til min hjembygd, så langt de ville tillate det, eller ta meg av andre oppgaver ute i verden, oppgaver som jeg visste at jeg uten vanskelighet kunne få.

Jeg valgte å beskjefte meg med mitt fedrelands skjebne.

Det er bare ett heltemot: å se verden slik som den er — og holde av den.
Romain Rolland.

De som står til rest med kontingent for 1956 bes sende denne snarest til Forbundets giro 150 28. Hurtig innbetaling hjelper oss med frammarsjen. Og er hjelp til selv-hjelp.

Forbundskassereren.

Under mitt besøk i Tyskland talte jeg med Hitler om situasjonen. Han var meget elskverdig og velvillig innstillet overfor Norge. Han beklaget på det sterkeste den vending sakene hadde tatt. Og meget forbitret over ordningen med Administrasjonsrådet ved Terboven, men sa at han ikke kunne forandre noe på det av prestisjehensyn, noe som for en stormakt spiller en rolle som vi i de små nasjoner har vanskelig for å forstå.

Hitler nevnte at Terboven hadde et forslag om riksråd. Han sa imidlertid til meg at han helst så at jeg skulle overta regjeringsmakten i Norge; så kom Terboven nedover med en rekke innvendinger. Han fortalte at der i Norge foresto en rekke svære vanskeligheter utover høsten, men at det ville bli adskillig lysere utpå vårparten, og at det da lettere kunne bli tale om en regjeringdannelse. Jeg sa at jeg for min del trodde akkurat det motsatte, at vanskelighetene ville bli større etter hvert som krigen fortsatte. Jeg var imidlertid villig til å akseptere riksrådsordningen som foreslått; det er derfor ubeføyet når det har vært hevdet at jeg motarbeidet riksrådet og riksrådsordningen, og deri legge så sterke anklager som det er gjort i tilfallet. Det gjaldt mere andre personer enn meg.

Jeg vil i denne forbindelse også nevne at Hitler i midten av juli foreslo at jeg

Vi i NS som hadde direkte kontakt med tyskerne, holdt oss rake likeoverfor dem, mens de andre som regel var tilbøyelig til å gjøre betydelig større konsesjoner overfor de tyske krav.

Det er ganske betegnende at Rikskommissaren så snart denne ordningen med de kommissariske statsråder var kommet på tale, øyeblikkelig var ute med forslag til en nyordning, som skulle redusere Norge til et tysk forvaltningsområde. Terboven fikk meg med ut på Skaugum, og sammen med Rediess bombarderte han meg av alle krefter for at jeg skulle gå med på innførelse av tysk forvaltning i Norge fra 25. sept 1941.

Som allerede antydte visste jeg hva tysk forvaltning ville bety... at kanskje helt ned til ordførerne ville være tyske embetsmenn, tyske bvråkrater, så vil man kanskje forstå hva dette med norsk gemytt ville ha skapt av uro og uroligheter i Norge med etterfølgende massakrer og henrettelser. Man kan bare se på Belgia, Polen og Tsjekkoslovakia, der lignende ordning har vært praktisert.

Jeg har i alle fall den hele tid arbeidet alt hva jeg kunne mot innførelse av tysk militærdiktatur og tysk militærforvaltning i Norge, jeg mente det ville være en av de største ulykker som kunne ramme vårt folk. Det ville bety hele vår norske administrasjon satt ut av funksjon. I stedet har vi bevart

jeg skrevet en rekke forskjellige utkast, og det er forbau-sende at man ikke har kunnet finne et eksemplar av den virkelige Europapakt, som til og med var trykt i 25 eksemplarer — og der Norge var sikret en helt fri stilling. (Nærmere omtalt i Folk og Land 14. 9. 55.)

Den videre utvikling fra de kommissariske statsråder var regjeringsakten. 1. februar 1942, hvor vi oppnådde å få en selvstendig regjering for Norge. Det var en regjering utgått av en norsk statsakt. En slik ordning hadde lenge vært en oppgave for oss både av hensyn til samarbeidet mellom departementene og for å kunne hevde Norges stilling. — Jeg mener det var et veldig skritt i retning av å gjenreise Norges selvstendighet. Man kan betegne det som et brudd på Norges statsforfatning, om man vil. Men det var i alle fall ikke mere brudd på statsforfatningen enn riksrådsforfatningen og de konsesjoner som forelå i den forbindelse. Det var en nødsforanstaltning, en overgangsordning. Hvorledes den videre utvikling skulle bli, fikk fremtiden avgjøre.

Jeg skal ikke her komme inn på noe av det som tangerer partipolitikk. Jeg ønsker ikke å vekke mere anstøt enn nødvendig i denne sak. Men vi har ikke søkt å fremme noe såkalt nazistisk styresett i Norge. Vi har på beste måte søkt å gjennomføre de foranstaltninger som var til det gode for det norske folk overensstemmende med vårt program, som ikke var noe «nazistisk» program i den injurierende betydning dette ord brukes i Norge. Og jeg synes gjerne man kunne unnlate å burke det i en tiltalebeslutning. Vi har innført reformer som er gode i og for seg og som før eller

Den kjølige intelligens er tidsmenneskets farligste fiende, fordi den legger hjertene på is.

Lyse utsikter!

I slutten av denne måned befinner sjefen for det amerikanske flyvåpen, general Twining, seg i Moskva som gjest ved den store flyparaden på det russiske flyvåpenets dag. Mens de russiske langdistansbombere brummer over hodet på ham i lynrappe formasjoner, og jetflyene forserer «lydmuren» i en øredøvende himmelstorm, vil generalen utvilsomt tenke litt på de uhyggelige uttalelser hans underordnede, sjefen for USA's strategiske luftstyrker, general Curtis Le May, for ikke lenge siedn kom med. Uttalelsene ble gitt til den komite Senatet har nedsatt for å skaffe seg klarhet over det amerikanske flyvåpens og luftforsvars styrke i dag. General Le May sa bl. a. at i 1959 kan Sovjet-Unionen ødelegge USA med et overraskelsesangrep. Han sa videre, at slik som flyproduksjonen ligger an i de to land i dag, vil Sovjet ha dobbelt så mange langtrekkende bombefly som USA i samme år. Lignende foruroligende uttalelser er falt fra høyt militært hold i Amerika, hvor det gjelder de fjernstyrte prosjektiler. Og sjefen for luftforsvaret av det amerikanske kontinent, general Earl Partridge, som ble eksaminert av senatskomiteen samtidig med Le May, ga uttrykk for en sterk frykt for at Amerika vil komme til kort overfor de russiske bombefly på grunn av mangel på moderne jetjagere.

23. juni: Stortinget tar ferie.

31. juli: Dahl-saken opp i Kristiansand.

8. august: Avduking av Rallarmonumentet på Rjukan.

— Alkoholismen krever flere menneskeliv i Frankrike enn TBC.

— Moskva får i 1957 Europas største luksushotell.

Forøvrig er det vår

Det er en skam at Folk og Land ikke har 20000 abonnenter Karl Seeland

Han har rett, særlig da i betraktning av at 1945-myndighetene arresterte 28750 personer og siktet 93 000! Alle som ble tilsølt og ruinert kan med god samvittighet slutte opp om vår avis.

Kokke

Til sentralt beligg. garneri i Lier søkes en dyktig kokke for internathusholdning (ca. 15 stk.) Kun middagsmat. Egen hybel. Søknad med attestkopier sendes

OSMUND ESPEDAL,
Lier. Tlf. Drammen 6144.

Fin sjangse for den rette mann

Gift agronom søkes som forpakter til lettdrevet gård i Aust-Agder. Tiltredelse snarest mulig. Husforholdene meget bra. Lett adkomst.

Henv. til dette blads redaksjon.

A/S HEIM OG SAMFUND

Høyesterettsadvokat
Hans Kiær Mordt:

Det urettferdige rettsoppgjør

En kritisk orientering omkring lovverket på rettslig grunnlag.

164 sider. Pris ib. kr. 20.— hos bokhandlerne.

Rogaland

«Den Norska Rätts-

Hjulganger og forrstillinger

med ny eller gammel gummi. Bredder 1,20 - 1,35 - 1,50 mtr.

H. SNAPRUD & Co.
Kongsberg.

Maskiner - redskaper.
Tlf. 885 - 248.

Trondheim

Madsens Bladforretning er tilflyttet Øvre Baklandet nr. 60, like ved Gamle Bybro. Anbefales kjøpere av Folk og Land. Hver uke nytt nummer. Tidligere nr. has på lager.

S O M D E S E R
leser De selv denne lille annonse? Andre vil gjøre det samme. Avetter i Folk og Land.

Tørr snekkerfuru og vanlig høvellast kan leveres utover sommeren og høsten.

SVARVERUD BRUK

Lundeby p. å.

Mjønvald Kafé

Brandbu, Hadeland
anbefales

Benytt
HÅNSKOMAKEBEN
Neuberggt. 15, Oslo
Garantert fagarbeider

Annelise Parow

TANNINNSJENING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lade-
moon kake - Voldsmunde

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermærker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

foreslått; det er derfor ube-
føyhet når det har vært hev-
det at jeg som statsrådsord-
rører og riksrådsordfører,
og deri legge så sterke an-
klager som det er gjort i til-
talen. Det gjaldt mere andre
personer enn meg.

Jeg vil i denne forbindelse
også nevne at Hitler i mid-
ten av juli fremsatte et freds-
tilbud til England.

Jeg var selv til stede og
hørte på det. Jeg må imid-
lertid innrømme at det var
fremsatt i slike former at
det ikke var lett å akseptere
det for England. Det er imid-
lertid et faktum at Hitler
sommeren 1940 fremsatte et
fredstilbud til Storbritannia
etter at der allerede var
kommet en ordning med
Frankrike.

Riksrådsforhandlingene
strandet altså på et person-
spørsmål, og det var Terbo-
ven som da avbrøt forhand-
lingene og henvendte seg til
Nasjonal Samling vedrøren-
de de kommissariske statsrå-
der.

For oss som kjente til de
som har arbeidet bak kulis-
sene, var det et skritt frem-
over i den norske selvsten-
dighetskamp like overfor
Tyskland. Det var heller ikke
slik at de kommissariske
statsråder var absolutt føye-
lige redskaper overfor de
tyske krav... de minsket de
krav tyskerne fremsatte og
jeg vil uten overdrivelse på-
stå at det er veldige beløp
de har spart det norske folk
for. Jeg kan også si uten for-
kleinelse for de andre, at de
som ikke tilhørte NS alltid
var bøyeligere i ryg-
gen enn de som tilhørte
Nasjonal Samling.

**Ekteskapet: et samfunn
bestående av en hersker
en herskerinne og to sla-
ver, tilsammen alt i alt to.**
Ambrose Bierce.

tid arbeidet alt hva jeg kun-
ne mot innførelse av tysk
militærdiktatur og tysk mili-
tærforvaltning i Norge, jeg
mente det ville være en av
de største ulykker som kun-
ne ramme vårt folk. Det ville
bety hele vår norske admini-
strasjon satt ut av funk-
sjon. I stedet har vi bevart
den norske administrasjon
intakt. Jeg tror ikke at de
som sa: heller protektorat,
heller tysk militærforvalt-
ning enn Nasjonal Samling,
har vært klar over hva det
ville bety.

At man kan bebreide en
nordmann at han under sli-
ke forhold går inn for en
ordning med de kommissari-
ske statsråder i stedet for
det annet alternativ tysk
militærforvaltning, er for
meg komplett uforståelig.

Man kunne akseptere en
slik ting som Administra-
sjonsrådet eller en slik ting
som Riksrådet, men et slikt
framstøt i nasjonal retning
som de kommissariske stats-
råder settes opp som en til-
talepost! Da forstår man
sannelig ikke stort av den
kamp som er ført mot det
tyske overherredømme i
Norge.

*

Med hensyn til det german-
ske samarbeide var min opp-
fatning den, at samarbeidet
mellom de germanske folk
innen Kontinental-Europa
skulle skje på lignende måte
som samarbeidet har vært
mellom de skandinaviske
folk, men den egentlige
statlige ordning skul-
le være en kontinental-euro-
peisk ordning, overensstem-
mende med det jeg så man-
ge ganger har fremhevet, et
Europas Forente Stater for-
bundet med det britiske ver-
densrike i en fredelig ord-
ning.

Om det meget omtalte me-
morandum som jeg i sin tid
skrev i fortvilelsen over at
de holdt på å innføre tysk
militærdiktatur i Norge, har

var til det gode for det nor-
ske folk overensstemmende
med vårt program, som ikke
var noe «nazistisk» program
i den injurierende betydning
dette ord brukes i Norge. Og
jeg synes gjerne man kunne
unnlate å burke det i en til-
talebeslutning. Vi har inn-
ført reformer som er gode i
og for seg og som før eller
senere vil tvinge seg frem i
moderne utvikling. At vi ikke
har hatt tiden for oss til å
gjennomføre dem i fullt om-
fang, at vi var opptatt med
krigens umiddelbare krav,
det er en annen sak. Når
man ser at de forente par-
tier nå opptar vår vesentlig-
ligste programpost «Rett og
plikt til arbeide for enhver»,
så er det en direkte adop-
sjon, en direkte opptagelse
av hovedposten hos NS, som
hvis den skal gjennomføres i
sitt fulle omfang, nettopp
medfører et system som det
vi er gått inn for...

At det i vår bevegelse kom
inn mange uheldige elemen-
ter, det er sikkert, men ikke
flere enn det kommer inn i
andre partier. Når man vil
redusere vårt parti til en
ubetydelighet er det heller
ikke overensstemmende med
virkeligheten. Vi hadde 45—
50 000 innskrevne medlem-
mer... vi hadde meget nøye
rede på hvordan stemningen
lå an i dette landet. Vi hadde
hele folket kartlagt, de som
tilhørte NS, de som var sym-
patiserende, de som var nøy-
trale, de som var våre mot-
standere, de som vi ønsket å
ha inn i vår bevegelse...
Hvordan situasjonen lå an
visste vi meget godt, meget
bedre enn våre motstandere
har rede på og anelse om.

**De små ledd i vanens
lenke er som regel for ube-
tydelige til å merkes —
inntil de er blitt for sterke
til å brytes.**
Samuel Johnson.

stiansand.

8. august: Avduking av Rallar-
monumentet på Rjukan.

— Alkoholismen krever flere
menneskeliv i Frankrike enn
TBC.

— Moskva får i 1957 Europas
største luksushotell.

Forøvrig er det vår mening

at Arbeidstjenesten bør gjen-
opprettes. Vil gi vår ungdom
styrke og auke aktelsen for
maten på bordet.

**Jo mindre du venter deg
av livet, desto mindre vil
det gi deg**

Stille enslig dame

søker hybelleilighet — by el-
ler land på Østlandet. Helst
hos gårdbruker.
Billett mrk. «Nu eller se-
nere».

Kledespresen Drammen

Rensning, pressing,
vask.
GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

Georg Stray

Autorisert eiendomsmegler.

Omsetning av by- og landeiendommer. Kapitalanbrin-
gelse. — Representant for forsikringsselskapet VESTA. As-
suranser tegnes over hele landet. Kontoradresse: Skipper-
gaten 47. Telefoner 3334 — 2222. — Kristiansand S.

BILER

Personbiler - varebiler - lastebiler

spesialbiler og busser

Mot og uten kjøpetillatelse

SVERRE TIDEMAND RUUD
Gjøvik Tlf. 71 747

En kritisk orientering om-
kring lovverket på rettslig
grunnlag.

164 sider. Pris ib. kr. 20.—
hos bokhandlerne.

Rogaland

«Den Norske Rätts-
uppgörelsen» kr. 30

«Utdrag» av samme kr. 2

«Dette har hendt»,
Olga Bjoner kr. 10

For øvrig bøker av enhver
art. Portofri forsendelse.

P. THJØMØE,
Boks 122, Stavanger.
Telef. 21133. Postgiro 640 42.

Fôr-korn kjøpes

Oppgi kvantum og pris til
Hans Lie, Fall st.

?

**Hvor langt skal man
finne seg i å bli be-
skattet? Hvor er gren-
en? Når var det gren-
sen ble overskredet?**

Trondheim

Madsens Bladforretning
er tilflyttet Øvre Bakk-
landet nr. 60, like ved
Gamle Bybro. Anbefales
kjøpere av Folk og Land.
Hver uke nytt nummer.
Tidligere nr. has på la-
ger.

INGRID RISTAN.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Den norske rättsuppgörelsen

(de svenske vitenskapsmenns hovedutredning om
etterkrigsoppgjøret i Norge)

er nå å få kjøpt i Forbundets sekretariat, Kierschows
gate 5, Oslo. Pris kr. 30.00 pr. eksplr. Boken kan også
fåes tilsendt mot innsendelse av kr. 30.00 (+ kr. 0.60
til porto) til adr. Forbundet, postboks 3214, Oslo. God-
hetsfullt unngå postoppkravs-bestillinger. Under de
rådende forhold medfører dette et betydelig ekstra-
arbeid for ekspedisjonen.

Professor Sundbergs utdrag av hovedutredningen —
«ekstrakten» — i norsk oversettelse fåes på til-
svarende måte for kr. 2.— pr. eksplr. Utdraget egner
seg fortrinlig til spredning til kretser der kunnskap
trenges. Send inn et beløp samt navnelister, så be-
sørger vår ekspedisjon forsendelsen uten angivelse
av rekvisitens navn. Prisen inkluderer i dette til-
felle også portoen.

Merk!

Prisen på Forbundets særdeles leseverdige brosjyre «§
104», som for øvrig er nevnt i den svenske utredning,
er nå nedsatt til kr. 1.— pr. eksplr. (+ kr. 0.25 til
porto). Send Deres bestilling — helst på flere eks-
emplarer, slik at De kan gjøre også andre delaktige i
denne avsløring av det økonomiske oppgjør — til For-
bundet, postboks 3214, Oslo (postgiro 150 28).

For å lette ekspedisjonen ber vi om at man godhets-
fullt skriver tydelige navn og nøyaktige postadres-
ser. Etter at hovedutredningen er kommet fra Sve-
rige, ekspederes nå tidl. innsendte bestillinger i tur
og orden.

Bladet koster
20.- kroner pr. år

FOLK OG LAND

Vår adresse er:
Kierschowsgt. 5, Oslo

Hamburg —

3. dag. **Tirsdag:** Frokost på hotellet. Deltagerne samles til formiddagssightseeing kl. 10.00 utenfor hotellet. Lokalkjent guide medfølger på turen, som foregår i vår egen buss. På turen passerer Hauptbahnhof, Kunsthalle (billedgalleriet), Aussen-Alster og Binnen-Alster, Lombardsbrücke, Botanisk hage (avstigning), Musikhalle, Justispaleet, Bismarckmonumentet og Landungsbrücke. Fra Elbentunnelen, som besøkes, kjører vi videre langs havnen til city med hovedforretningene, Børsen og Rådhuset, hvor turen avsluttes med besøk. En tidligere «attraksjon» — ruinområdene — faller bort, da det faktisk ikke er flere ruiner igjen. Etter besøket i Rådhuset fortsetter vi til Hamburgs største varemagasin, Alsterhaus, som besøkes.

Ettermiddagen til fri disposisjon. Om kvelden møtes vi til fellesmiddag på hotellet.

4.dag. **Onsdag:** Frokost på hotellet. Avreise kl. 10. til Hagenbecks dyrehage, som er Nord-Europas største og mest allsidige. Her finnes et utall av jordens ville dyr, som lever så naturlig som mulig i sine opprinnelige omgivelser. Hele anlegget er flettet inn i et parkanlegg, hvor det finnes restauranter, forlystelsesanlegg, konsertpaviljonger o. lign., et sted hvor man virkelig kan slappe av og nyte de herlige omgivelser.

Resten av dagen tilbringer vi på dette sted, eller etter eget ønske. Om aftenen samles vi til middag på hotellet. Etter middag arrangeres en tur til utstillingen og parkanlegget «Pflanzen und Blühen», en storslagsn utstilling av planter og blomster fra alle himmelstrøk. Også her er det hele knyttet sammen til et vakkert parkanlegg med konsertpaleer, restauranter, damanlegg og lign., hvor vi kan tilbringe noen uforglemmelige aftentimer. Kvelden avsluttes ved mørkets frambrudd med en enestående vannorgelkonsert, et spill i farger, vann og musikk, som deltagerne neppe har sett maken til. Da parken ikke ligger langt fra Hamburgs Fornøyleskvarter, er det anledning til, for dem som måtte ønske det, å finne fortsatt underholdning der.

5. dag. **Torsdag:** Frokost på hotellet. Formiddagen benyttes til rundtur på havnen med båt. Her får vi se Hamburgs gigantiske havneanlegg, og får føle dette egenartede strøk nærmere på pulsen. Resten av dagen står til deltagerne egen disposisjon til innkjøp eller til besøk av steder den enkelte vil bese litt nærmere. Deltagerne samles til middag på hotellet om aftenen.

6., 7. og 8. dag, fredag, lørdag og søndag, tar vi på hjemtur med opphold i København m. m. Nærmere om dette i neste nummer. Beregningen er, som leserne vil se, meget

bare ved å se den. Til orientering for våre lesere gjen- gir vi hva Todal ikke hadde mannemot til å offentliggjøre:

Herr redaktør Per Todal, Namsos.

Ved hjemkomst fra reise er jeg blitt oppmerksom på Deres leder i «Nordtrønderen og Namdalen» nr. 65. Beviss eller ubevisst gir De Deres lesekrets et fullstendig uriktig bilde av hva der i dag foreligger.

Vårt forbund har anmodet «Institutet för Offentlig och Internationell Rätt» om å avgi en rettsvitenskaelig expertis på fri og ubunden basis om det norske etterkrigsopp- gjørs folkerettslige og strafferettslige sider og i dette øyemed stillet tilgjengelig materiale til rådighet.

Sammen med denne henvendelse ble en adresse undertegnet av bortimot 100 framstående nordmenn — deriblant 15 stortingsmenn — oversendt Institutet. Ingen av disse var på noen som helst måte implisert i oppgjøret. Adressen var sålydende:

«Det er innen det norske folk et utbredt ønske om at der innhentes en uttalelse fra rettslærde i et under krigen nøytralt land om det norske etterkrigsopp- gjørs folkerettslige og strafferettslige sider. Vi vet at der vil bli reist en henvendelse til det ærede Institut om å avgi en sådan rettsvitenskapelig expertis på fri og ubunden basis, og at det vil bli kontrollert på betryggende måte, at Institutet får seg forelagt alt det materiale som bør ligge til grunn for en selvstendig bedømmelse. Vi

deriblant 15 stortingsmenn — oversendt Institutet. Ingen av disse var på noen som helst måte implisert i oppgjøret. Adressen var sålydende:

Langfeldt - Innbydelsen til Moskva

Forts. fra side 1

sjelsevner og ble sluppet ut av huset med de tre låste dørene, var han bare gelé, sier han selv, — hans sjelsevner var blitt varig svekket nettopp ved oppholdet på Psykiatrisk Klinik. Han slepte seg «hjem» til gamle- hjemmet i Landvik og ruget over hevn i seks måneder. Akkurat som sagaens store manndrapere og mordbrennere!

Men så slapp ulven sin hevn løs! — Den på sine sjelsevner varig svekkede olding, Nobelpris-dikteren som i sitt syndig lange liv ikke hadde vært oppe til annen eksamen enn folkeskolens avgangs- prøve i 1870-årene og den fire måneder lange stilskrivningen for realskolelærer Langfeldt — skrev det merkeligste oldingverk i verdenslitteraturen, sannsynligvis det ypperste i norsk prosa siden sagatiden. Han lenket professor Langfeldt — alias morbror hans, Lars Oftedal og andre inkarnasjoner av barnehatets skapende fantasi — til sin egen udødelighet. Og der vil professor Langfeldt til evig tid være dømt til å nevnes i samme åndedrett som Knut Hamsun, — men bare av denne eneste grunn.»

Hertil bemerker red. Fanebust i sin avis:

Det er ikke til å lite på at han har truffet det riktige, når han slår fast at oldingens mesterverk var et resultat av hat og hevn. I så fall er det visst første gangen hat og hevn har skapt lodig kunst, som menneskene kan glede seg ved til evige tider. Nei, det er ikke til å lite på at han

Forts. fra side 1 — slik undertrykker av den frie folkevilje?

Når derimot vår regjering — for å gi dem deres rette og usminkede navn — reiser der seg ikke en stemme til protest. De skal komme som det norske folks gjester, de skal ganske sikkert hyldes i taler og ved offentlige tilstillinger, og der skal utveksles gjensidige forsikringer om dyp aktelse, og uttales håp om nærmere samarbeide og inderlig forståelse.

Hva skal denne humbug tjene til? Enhver som har det ringeste kjennskap til forholdene i de to land, vet at det spanske styre er et snehvitt lam i forhold til den svarte russiske bukk. Hvor Franco holder hundre politiske motstandere under lås og lukke, holder Bulganin og Krusjtsjov hundre tusener. Hvor der i Spania er pressesensur, er der i Sovjet kommunistisk ensretting med systematisk «hjernevask» og åndelig terror. Mens Spania bygger på kirke og tradisjon, baserer russerne sitt styre på den marxistiske fornektelse av religionen og alle Vestens ned- arvede kulturverdier.

Spania truer intet som helst land i verden, aller minst vårt eget, og vi har gamle ubrutte handelsforbindelser med den iberiske halvøy som har ikke liten betydning for begge parter. For å sikre oss mot russiske overgrep har vi derimot måttet oppgi vår nøytralitet og inngå en for oss ellers fjerntliggende militær allianse med NSA og andre av verdens maktmakter.

best. Vi kunne innby både Franco og Bulganin.

Det ville også være konsekvent, om vi sa som så, at vi vil ikke ha noe å gjøre med noen av de kommunistiske eller fascistiske land — vi vil hverken omgås dem i utide eller innby deres overhoder som våre gjester for å bli hyldet her hos oss. Den russiske ambassade har allerede sikkert mer enn tre ganger så mange folk her i landet som det trengs til å utføre de daglige, nødvendige forretninger. La oss altså hverken innby Franco eller Bulganin!

Men det norske standpunkt å lefle med Moskva samtidig som man sparker bakut mot Madrid har ingen rimelig forklaring enten ut fra praktiske eller ideelle synspunkter. Det er i virkeligheten bare et utslag av at L.O. på dette punkt dominerer utenriks- politikken. Franco har knust de røde fagforeningers makt, mens Bulganin og Krusjtsjov i navnet hylder «folkeviljen». I realiteten har selvsagt folket ennå meget mindre å si i Russland enn i Spania.

Det er å håpe når nå engang innbydelsen er sendt, at det norske folk vil vise samme kjølige indifferens som innbyr de russiske tyranner britene. Og det er videre å håpe at Det norske arbeiderparti, likesom det britiske, vil vite å fremsette krav på løslatelse av partifeller og andre ikke-kommunister, eller vil våge å ta opp de andre aktuelle spørsmål som måtte melde seg når besøket finner

på ei 200 år gammel soqe. Skode- speler Bjarne Andersen sette dette spelet opp, og Edith Roger fra Den Norske Ballett hadde koreografien til dansen. Andre folkedansarer er med.

Det er desse to hendingane som serskiilt gjer at denne artikkelen om Geirr Tveitt vert skriven. For dei syner kor nyskapande han er, og kor godt han samlar hardingen og verdsborgaren. Det ville ikkje vera nok å kalla han harding og europear, for han femner vidare.

I fjor var han og med å Fest- spelkonsertane i Bergen. Då vart dei 15 fjellsteva hans frå Hardanger framførde av Harmonien, og konserten vekte stor åtgauv både heime og ute, han vart kringkasta i mange land.

Tveit-ætta i Vikøy i Kvam er ei gamal spelmannsætt. Sume av gamlekarane var harde hausar, og dei var dugande spelemenn. Toneskalden Harald Sæverud er og i ætt med Geirr Tveitt. Far til Tveitt var den kjende folkehøgskulestyraren Lars Tveit, og mora Johanna er frå Herastveit i Jondal, og er syster til komponisten Herastveit. Geirr er den eldste og tok over odelsgarden på Tveit. Der har han bygt seg nytt hus, ei sameining av gammalt og nytt, som ein sjeldan ser maken til. Huset ligg eit stykke frå gamletunet, i «Bjødnastrakjane», eller «Bjødnastrakjebakkane». Der er moderne rom med store glas og mykje sol, og flygel, og herleg utsyn over den blåe Hardangerfjorden. Og der er mindre rom med gamle kjerald og utsøkt husbunad. Nytida møtest med gamletida her. Men når Tveitt lagar musikk, vil han helst gå attende til den rike gamletida, og i så måte har han intuitivt levt seg inn i dei merkelege læte som naturen kunne by på i steinalderen og enda mykje lenger attende.

Berre namna på musikkverka hans fortel om noko rotnorsk og opphaveleg. Der er konsertteten Eolsharpa, Prillar for orkester, ballettane Baldurs draumar og Birgingu, operaen Dragaredokko, Stevleik, Vest-Sud-Aust-Nord, Himmelsk Neddemaal, Hå-

nyttes til rundtur på havnen med båt. Her får vi se Ham-
burgs gigantiske havneanlegg og får føle dette egenartede
strøk nærmere på pulsen. Resten av dagen står til delta-
gernes egen disposisjon til innkjøp eller til besøk av steder
den enkelte vil bese litt nærmere. Deltagerne samles til mid-
dag på hotellet om aftenen.

6., 7. og 8. dag, fredag, lørdag og søndag, tar vi på hjem-
tur med opphold i København m. m. Nærmere om dette i
neste nummer. Beregningen er, som leserne vil se, meget
rimelig, nemlig ca. 385 kroner. Da er aftens to dager i Ham-
burg sløffet, for å stille deltagerne fritt, men dekker for
øvrig reise og opphold etc.

Fra Namdalen

Forts. fra side 1

hvorfor det angivelige krav
på meg ikke ble opprettholdt.
Namsos, den 9. april 1956.

Wilhelm Hals.

**Deretter fulgte den 11. april
en leder av venstredaktø-
ren Per Todal, under over-
skriften «Forfulgte uskyldig-
heter», sålydende:**

Det er øyensynlig ingen gren-
se for hva tidligere NS-medlem-
mer tror å kunne tillate seg. I
avisen i går var det et innlegg
under Ordet fritt av Wilhelm
Hals, og han forsøker å frem-
stille de nordmenn som var tys-
kernes leiesvenner i årene 1940
—45 som forfulgte uskyldighe-
ter. Innsenderen unnser seg
ikke for å bruke uttrykk som
«utsatt for forfølgelser som man
må bak jernteppet for å finne
maken til». Dessverre er det
mange ting i den senere tid som
får oss til å tro at disse tidligere
NS-medlemmer nå har satt i
gang en større offensiv for å be-
vise sin «uskyldighet».

For kort tid siden presenterte
en del svenske jurister en be-
tenkning over det norske retts-
oppgjøret etter krigen. Redegjø-
relsen var bestilt av tidligere
NS-medlemmer, og selvsagt far-
get av deres syn. Fire av Quis-
lings «statsråder» er også nylig
løslatt, noe som selvsagt NS-
kretsene jubler over.

I sitt innlegg skriver Hals om
ulovlig arrestasjon i 1945, men
han hopper ganske lett vint over
arrestasjonene og henrettelsene i
årene 1940—45. Vi har vanske-
lig for å tro at Hals i de fem
krigsårene gjennom avisene eller
på annen måte protesterte mot

arrestasjonene og henrettelsene
av ordmenn. Men det var vel
kanskje «lovlig» den gangen.

I dag er det nøyaktig 16 år
siden tyskerne ved hjelp av sine
norske leiesvenner forsøkte å
tvinge det norsk folk i kne ved
terror og tvang. Det er snart
11 år siden de som sto i tysker-
nes tjeneste ble trukket til an-
svar og dømt. I løpet av disse
årene har NS-medlemmene blitt
opptatt i arbeidslivet og sam-
funnslivet igjen og de fleste av
dem har gjort opp sitt forhold
og anser seg ferdig med det. Det
er derfor bare å håpe at Hals'
innlegg står for hans egen reg-
ning.

Hva som enn måtte skje må
vi aldri komme derhen at de
nordmenn som i 1949—45 svek
sitt land og folk og gikk i fiend-
dens tjeneste blir fremstillet som
forfulgte uskyldigheter. Ved et
tilfelle var Hals' innlegg datert
9. april. La oss håpe at innleg-
get fører til at vi aldri glemmer
9. april og de nordmenn som
sviktet i prøvelsens år.

P. T.

**Her var det flere ting som
burde korrigeres, mente Wil-
helm Hals. Han sendte bla-
det en ny artikkel, som også
ble lovet inntatt, men den
kom ikke! Todal må øyen-
synlig ha fått mere enn nok**

**Hvor barnslig er ikke den
som forundrer seg over
noe som skjer her i verden.**

Marc A Aurel.

lige sider. Vi vet at der vil
bli reist en henvendelse til
det ærede Institut om å avgi
en sådan rettsvitenskapelig
expertis på fri og ubunden
basis, og at det vil bli kon-
trollert på betryggende må-
te, at Institutet får seg fore-
lagt alt det materiale som
bør ligge til grunn for en
selvstendig bedømmelse. Vi
tillater oss herved å anbefale
at anmodningen etterkom-
mes.»

13 av de foran nevnte stor-
tingsmenn måtte, etter poli-
tisk press, trekke sine navn
tilbake under Ramndals in-
terpellasjon i Stortinget, men
ingen av dem har senere li-
ke overfor Forbundet eller
Institutet anmodet om å få
sine navn strøkne.

De insinuerer, at når be-
tenkningen er bestilt av tid-
ligere NS-medlemmer, så må
«den også være farvet av dis-
ses syn». Til styrkelse av De-
res demokratiske synsmåter
skal jeg opplyse at eksilre-
gjerings Nygaardsvold to
ganger under sitt Londonopp-
hold søkte juridisk bistand
i internasjonale tvistemål
nettopp ved dette institutt,
blant annet angående Kvar-
stad-båtene i Göteborg. Re-
fleksjonene skulle gjøre seg
selv, men jeg ber Dem etter
Deres insinuasjon å erindre
at lederne av Institutet er
d'herrer Halvar Fredrik Sund-
berg, Felix Erik Fahlbeck og
Hilding Eek, alle professorer
dr. juris ved universitetene i
henholdsvis Uppsala, Lund
og Stockholm. Det er disse
menn som gir de vordende
svenske jurister den under-
visning de skal ha for sitt
senere virke.

Jeg fastholder hva jeg har
skrevet om de ulovlige arre-
stasjoner i fredstid, mens De
øyensynlig mener at det er
riktig å straffe NS-medlem-
mene for de arrestasjoner og
henrettelser som tyskerne
foretok under verdenskrigen.

Like så litt som jeg under
okkupasjonsårene protester-

rett som Knut Hamsun, —
men bare av denne eneste
grunn.»

Hertil bemerker red. Fanebust
i sin avis:

Det er ikke til å lite på at han
har truffet det riktige, når han
slår fast at oldingens mesterverk
var et resultat av hat og hevn.
I så fall er det visst første gan-
gen hat og hevn har skapt lødig
kunst, som menneskene kan gle-
de seg ved til evige tider. Nei,
det er ikke de nedbrytende kref-
ter i menneskets sinn som ska-
per slike verdier. Knut Hamsun
elsket livet, jorden og menne-
skene. Nettopp derfor ble han
ved sitt særegne talent en ska-
per av Guds nåde. Og nettopp
derfor kunne han — midt i hev-
nens ishush — trylle fram «På
gjengrodde stier» — og på de
stiene fortsette vandringsen gjen-
nom livets land, i stedet for å
fortape seg i ørkesløst kjegl med
sine skarprettere — som på langt
nær viste seg å være skarpsin-
dige nok.

te i avisene, likeså litt kan
jeg erindre den gang å ha
sett Deres eller andres navn
i denne forbindelse. Når det
derimot gjelder «på annen
måte» å ha gått inn for å
hjelpe sine landsmenn un-
der okkupasjonsårene, da
tror jeg å kunne si at jeg har
gjort betraktelig mere enn
Dem.

Tiden både før, omkring og
etter den 9. april vil sikkert
aldri bli glemt. Den ting vil
en uforfalsket historie, som
også vi vil bidra til, ta seg av.

Jeg takker ellers for Deres
eselspark til meg personlig.
Ved siden av Dagbladet er
visstnok De en av de få red-
aktører i landet som i dag
slår på den slags strenger.

Hvis De vil bekvemme Dem
til å lese høyreorganet Smaa-
lenenes Amtstidende for 23.
mars d. å., så finner De der
redaktør Diesens leder såly-
dende:

«Skylden for at Norge ble
et utenrikspolitisk vakuum i
1940 var ikke Quislings eller
hans ministres. Historiens
dom vil få andre navn på
sin tiltaleliste når det gjel-
der den saken. Der var en

vårt eget, og vi har gamle
ubrutte handelsforbindelser
med den iberiske halvøy som
har ikke liten betydning for
begge parter. For å sikre oss
mot russiske overgrep har vi
derimot måttet oppgi vår
nøytralitet og inngå en for
oss ellers fjerntliggende mili-
tær allianse med NSA og an-
dre av Vestens land. Og så
skal vi altså hylde Bulganin
og Krusjtsov, mens hele vår
radikale presse fortsetter å
sparke til Spania!

*

Det er meget som taler for
overhodet ikke å bry seg med
de indrepolitiske forhold i an-
dre land. Vi kan så allikevel
ikke omdanne verden etter
mønster av Norge.

I såfall ville det være logisk
og forståelig om vi innrettet
oss rent praktisk etter hva
som tjente våre interesser

**Virkeligheten er de illu-
strasjoner som kan gjen-
nomføres.**

Piet Hein.

gang et politisk parti i Norge
som proklamerte seg som en
seksjon av den 2. Interna-
sjonale, og som målbevisst
arbeidet for å gjøre landet
forsvarsløst. Det forlanger å
bli hørt med at det gjorde
det i de beste og edleste
subjektive hensikter. Det kan
være riktig. Men fra det hold
kan man i alle fall ikke væ-
re berettiget til å kaste med
sten.»

Som De forstår er dette an-
dre toner enn de De lanse-
rer i Deres leder.

Namsos, 24. april 1956.

Wilhelm Hals.

**Det er ikke det du lærer
som får deg til å forstå li-
vet, — det er livet som
får deg til å forstå det du
lærer.**

Henri Troyat.

innbyr de russiske tyranner
britene. Og det er videre å
håpe at Det norske arbeider-
parti, likesom det britiske, vil
vite å fremsette krav på løs-
latelse av partifeller og an-
dre ikke-kommunister, eller
vil våge å ta opp de andre
aktuelle spørsmål som måtte
melde seg når besøket finner
sted, — uansett om dette
måtte støte de to diktatorer
på mansjettene.

Hva vi ikke må oppleve i
landet er en folkehyldet i re-
gjeringsens regi til to av ver-
denes ledende undertrykkere.

Fra Morgenbladet.

Geirr Tveitt

Forts. fra side 1

sertar i dei fleste Europaland og
i Nord-Afrika. Kringkastinga
har og vore med og bore verka
hans vide om land. Men midt i
alt dette er Geirr Tveitt ein sjar-
merande og naturleg harding,
fødd i Kvam og busett der. Han
oppdaga tidleg kva rikdomar
heimbygda åtte i den nedervde
folkemusikken og folkesongen, og
han har skrive opp ei mengd
verdfulle ting. Det var på høg
tid, for sume av kjeldene hans er
borte no. Kvam herad har på-
skjønna arbeidet hans med ei kom-
munal kunstnarløn, den fyrste i
Kvam av det slaget. Og hardin-
gane elles er byrge av den store
kunstnaren, det møter fram til
konsertane hans, dei veit kva
dei har å takka Geirr Tveitt
for.

Når dette vert lese, har har-
dingfelekonserten til Geirr Tveitt
hatt urperemiære. Det var 25.
mai, opningsdagen for Festspill-
lene i Bergen. Han har skrive
denne konserten etter oppmoding
frå Festspillene, og det er det
fyrste verket i sitt slag som er
skapt til dessar. Harmonien før-
de verket fram, kapellmeister Carl
Garaguly var dirigent og spele-
mannen Magne Manheim solist.
Det var eit storhende i norsk
musikk.

Dessutan har Tveitt til Fest-
spillene denne gongen skrive
dancespelet «Husguden». Der har
han båda laga musikken og lagt
til rettes hendingsgangen og
dansen. Hendingane er bygde

og i så måte har han intet
levt seg inn i dei merkelege læte
som naturen kunne by på i stein-
alderen og enda mykje lenger
attende.

Berre namna på musikkverka
hans fortel om noko rotnorsk og
opphaveleg. Der er konsertety-
den Eolsharpa, Prillar for orke-
ster, ballettane Baldurs draumar
og Birgingu, operaen Dragare-
dokko, Stevleik, Vest-Sud-Aust-
Nord, Himmelsk Neddemaal, Hå-
kornarmål for kor og orkester,
Skilpaddesesongen for song og
orkester, Dag og Natt for song
og orkester, Hundrad folketonar
frå Hardanger, og no Harding-
felekonserten. På tysk har han
gjeve ut eit stort teoretisk verk:
Tonalitätstheorie des Parallelen
Leitonssystems.

Geirr Tveitt byggjer nok på
folketonen, og han har eit vake
syn for dei veldige skattane me
har i den nedervde folkemusik-
ken. Men han er sjølv nyska-
pande original og mangslungen.
Som Hardangerfjorden kan vera
det, når han frå spegelblank fla-
te reiser seg i makt og velde.

Enno står han midt i si ska-
parkraft. Han er fødd i 1908, så
han nærmar seg berre livsens
middagshøg. Frå den heimlege
åren i Bjødnabrakjane på Tveit
kjem det enno i mange år til å
strøyma vakker og fulltonande
musikk, norsk og universell, ut
over verda. Hardingen kjem til å
gjera nye gjestingar i dei store
musikkentra ute i verda. Han
er verdsborgar. Men han kjem
alltid til å ta hardingen med seg,
han er ein syntese av dei to.

Fra Norsk Tidend.

FOLK og LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00
pr. halvår. Sverige, Dan-
mark: kr. 24.00 pr. år,
kr. 12.00 pr. halvår. Ut-
landet for øvrig: kr.
28.00 pr. år, kr. 14.00 pr.
halvår. I nøytralt omslag
kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00
pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Brak postgironr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo